

NOVĀ• DRUH PODPORY (VE FINSKU I VE SVĀŠTĀŠ)

ĀEtrtek, 25 kvĀ•ten 2017

Víte, co je Základní nepodmínĀ›ný pĀ™ijem? Je pro to mnoho názvĀ• - všeobecný základní pĀ™ijem, univerzální základní pĀ™ijem, obĀ•anský pĀ™ijem, obĀ•anský plat, garantovaný pĀ™ijem - je v podstatĀ› navrhovaný systém sociálního zabezpeĀ•ení pravidelné penĀ›Ā›ní dávky vypláčené ve stejné výšem lidem a bez jakýchkoli podmínek. Jako takový by mohl potenciálně zcela nahradit souĀ•asný sloĀ›žitý systém sociálního zabezpeĀ•ení. Smyslem této dávky je poskytnout základní zajišení Ā›ivobytí kaĀ›dému, bez ohledu na to zda pracuje, pracovat nemĀ›e Ā•i pracovat nechce.

Podle mnoha politologĀ• a ekonomĀ• jsou totiž jiĀ› naplnĀ›ny technologické pĀ™edpoklady pro uvedení myšli základního pĀ™ijmu do praxe – stroje zastanou vĀ›tšinu práce. Pokud bychom považovali pracovní místa za nedostatkový zdroj, mohli bychom tím zdĀ›vodnit zdanĀ›ní pracujících ve prospĀ›ch tĀ›ch, kteĀ™í pracovní místa nemají. Podle je pracovních míst nadbytek, ovšem problémem je spíše kvalifikovanost potenciálních zamĀ›stnancĀ•.

Podle zastáncĀ• základního nepodmínĀ›ného pĀ™ijmu se dále nabízí možnost zkrácení pracovní doby a v dĀ›sledku toho i více volného Ā•asu, vĀ›tší svoboda a osobní rozvoj.

PLUSY A MINUSY Pokud bychom v ĀEeské republice zrušili všechny sociální dávky i dĀ›chody a nahradili je garantovaným pĀ™ijmem ve stejné výšem pro všechny, staĀ•ilo by to na šest tisíc korun mĀ›síĀ•nĀ› na osobu, coĀ› je zhruba polovina

prĀ›mĀ›rného starobního dĀ›chodu. V podmínkách ĀCER by se za takovouto formu základního pĀ™ijmu dala považovat tzv. dávka existenĀ•ního minima, na kterou má nárok kaĀ›dý plnoletý obĀ•an ĀEeské republiky bez vlastních pĀ™ijmĀ•.

V souĀ›dobĀ› se o nepodmínĀ›ném základním pĀ™ijmu v ĀCER diskutuje v rĀ›zných organizacích obĀ•anské společnosti a v politických stranách, napĀ™. v ĀESSD, KSĀEM, StranĀ› zelených Ā• ĀEeské pirátské stranĀ› nebo Klubu nekompromisních, který usiluje

základní nepodmínĀ›ný pĀ™ijem a ekonomickou svobodu. V roce 2013 se Ā•eší aktivisté a sociální vĀ›dci pĀ™ipojili k Evropské obĀ•anské iniciativĀ› za NepodmínĀ›ný základní pĀ™ijem a vytvořili kampaĀ› na jeho podporu. V ĀEesku základní

podporuje mnoho jednotlivcĀ•, neziskových organizací (napĀ™. Alternativa zdola, ProAlt, Levá perspektiva, Pestrá zóna, z.s.) a politických stran. Ve svĀ›m programu ho má Strana zelených, Komunistická strana ĀEech a Moravy, ĀEeská

pirátská strana, a Strana demokratického socialismu. Podporují ho také mnozí Ā•lenové ĀEeské strany sociálně demokratické.

PĀ›R PĀ›KLADĀ• ZE SVĀŠTA Ve Finsku dvĀ› tisícovky lidí (vybraných náhodně ze všech obĀ• produktivním vĀ›ku) tam od začátku tohoto roku dostávají všeobecný základní pĀ™ijem (560 eur, v pĀ™epoĀ•tu 15 tisíc mĀ›síĀ•nĀ›) bez ohledu na to, jestli pracují, nebo ne. Vláda tím testuje, co to udĀ›lá s nezamĀ›stnaností, chudobou a sociálním

systémem. Zatím to celkem jde a zodpovĀ›dní úĀ™edníci hlásí další bonus: lidé, kteĀ™í se do projektu zapojili, proĀ›ží ménĀ› stresu neĀ› dĀ™ív. Výsledky budou pak porovnány se stejnou skupinou, která bude spadat pod souĀ•asný režim. Pro je souĀ•ástí pĀ™edvolebních slibĀ• centristického premiĀ›ra Juhy Sipily, který si od nĀ›j slibuje zjednodušení systému

sociálních dávek a zvýšení zamĀ›stnanosti. Jde o první evropskou zemi, která zavedla systém na národní úrovni. ReálnĀ› systém základního nepodmínĀ›ného pĀ™ijmu funguje uĀ› Ā•tvrt století na Aljašce, kde je

financován ze zdanĀ›ní tĀ›Ā›by nerostných surovin a tvořím v prĀ›mĀ›ru zhruba 6 % pĀ™ijmu domácností. Domorodí obyvatelé

Austrálie tzv. Australci mají tĀ™í Ā•tvrtiny pĀ™ijmĀ• ze státní pokladny. Tyto pĀ™ijmy jsou pro tuto skupinu obyvatel tedy nĀ›co jako základní pĀ™ijem, ale spíše neĀ› pozitivní efekt na jejich kulturu má tato skuteĀ•nost vliv devastující. Obrovským

problémem je hlavnĀ› alkoholismus, kdy v den výplaty sociálních dávek Ā•asto utratí vĀ›tšinu penĀ›z za alkohol. ĀElenové východního kmene indiánĀ• Cherokee, kteĀ™í Ā›ijí v Severní KarolínĀ›, dostávají dvakrát roĀ•nĀ› pĀ™ispĀ›vek v

nĀ›kolika tisíc amerických dolarĀ•. Tyto pĀ™ispĀ›vky jsou financovány ze ziskĀ• kasína Harrah's Cherokee a jsou rozdĀ›lovány jiĀ› od roku 1996. Studie zkoumající úĀ•inky tĀ›chto finanĀ•ních pĀ™ispĀ›vkĀ• na Ā›ivot dĀ›tí v této komunitĀ› zjistila, Ā›e o

výraznému poklesu chudoby, problémĀ• s chováním, zloĀ•inu, drogové závislosti a psychiatrických problémĀ• a Ā›e více dĀ›tí odmaturovalo v Ā™ádném termínu. Pozitivní úĀ•inky byly nejsilněší u tĀ›ch, kteĀ™í byli nejmladší v dobĀ›, kdy

pĀ™ispĀ›vky začaly, a byly výrazněší u tĀ›ch, kteĀ™í tím byli osvobozeni od chudoby, oproti tĀ›m, jejichĀ› finanĀ•ní

dobrá jiĀ› pĀ™edtím. Byli byste také pro „plošné fasování penĀ›z“? Myslíte, Ā›e by to zmírnilo napĀ› mezi pracujícími a nepracujícími? StaĀ•ila by vám tato dávka, nebo byste si pĀ™ivydĀ›lávali?

d@niela (zdroj internet)